

“ ...

İptal başvurusuna konu edilen yasal düzenlemenin Yargıtay içtihatlarındaki uygulama biçimi incelendiğinde, "5510 sayılı Yasanın 21. maddesinde düzenlendiği üzere, iş kazasının meydana gelmesinde kusuru bulunan işveren ve 3. kişiler kurum zararının ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları halde iş kazasında vefat eden kusurlu sigortalının hak sahiplerine Kurumca rücu edilemeyeceği yönündeki düzenlemeyle bir istisna getirilmiş ve kusurlu ancak vefat etmiş sigortalının hak sahiplerinin sorumluluğu yasa ile kaldırılmıştır. Bu durumda rücu imkansızlığı yasadaki kaynaklanmaktadır ve diğer müteselsil borçluların durumu ağırlaştırılmamalıdır. Yasa koyucu kusurlu olan sigortalının hak sahiplerini borçtan sorumlu tutmamayı amaçlamış ve bilinçli olarak bu alacak miktarının talebinden vazgeçmiştir.

Yukarıda belirtilen maddi ve hukuki açıklamalar uyarınca dava konusu uyuşmazlıkta TBK 166 ve 168. maddeler kıyas yoluyla uygulanmalı ve bu kapsamda değerlendirilme yapılmalıdır. 5510 sayılı Yasanın 21/son maddesinde yer alan düzenleme ile hem Kurumun, kusurlu olan ve aynı kazada vefat eden sigortalıya rücu etme imkanı kaldırılmış hem de diğer borçluların iç ilişkide bu borçluya rücu etmeleri engellenmiştir. Dolayısıyla kusurlu olan sigortalının hak sahipleri borçtan sorumlu olmayacağından, bu durum diğer müteselsil borçlulara da sirayet edecek ve onlar da rücu edilemeyen borçlunun hissesi oranında borçtan kurtulacaklardır.

Somut dosyada alınan kusur raporunda sürücü ... kazanın meydana gelmesinde %75 oranında kusurlu bulunmuştur. ... vefat eden diğer sigortalı ile aynı işverene bağlı olarak çalışmaktadır ve aynı kazada vefat etmiştir. 5510 sayılı Yasanın 21/son maddesi gereğince ... hak sahiplerine Kurumca rücu edilmesi mümkün olmadığı gibi diğer müteselsil borçlular da vefat eden sigortalının kusuru oranında borçtan sorumlu olmayacaklardır." (Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 27.03.2019 t., 2016/16270 E., 2019/2846 K.)

"Müteselsil borç, birden çok borçlunun alacaklıya karşı borcun tümünden sorumlu olduğu, alacaklının tamamen veya kısmen edayı her bir borçludan isteyebildiği, eda tamamen yerine getirilinceye dek borçluların sorumluluklarının süregeldiği, her borçlunun iç ilişkideki payına bakılmaksızın borcun tamamını ifa etmekle yükümlü olduğu, borçlulardan birinin borcu ödemesi durumunda diğerlerinin de alacaklıya karşı borçtan kurtulduğu, borcun, her bir borçlu yönünden tali değil asli nitelik taşıdığı, alacaklı karşısında birden çok borç ve borçlunun bulunduğu borç ilişkisidir. Bu ilişkide ifa, asıl alacağı ortadan kaldırmayıp alacak hakkı, ödeme yapmak suretiyle rücu hakkını kazanan borçluya geçtiğinden, anılan borçlu, alacaklının halefi olarak diğerlerine rücu edebilmektedir. İş kazası veya meslek hastalığına birlikte neden olan sorumlular işveren ve üçüncü kişi olsa idi, yapılan harcama ve ödemeler yönünden ayrık bir durum söz konusu olmadığından, toplam kusurlarına düşen ödemelerden müteselsilen sorumluluklarına hükmedilecekti. Ancak burada rücu engeli bulunduğu için yani müteselsil sorumluların iç ilişkide diğer sorumlulara, Yasada belirtilen sorumsuzluk hali/rücu engeli nedeniyle müracaat edemeyecek olmaları nedeniyle, bu kişiler yönünden de o oranla sorumlu olmayacakları sonucu çıkmalıdır. Dolayısıyla burada, davalı işveren, yasa gereği, iç ilişkide diğer kusurlu işçi, ölen ... hak sahiplerine rücu edemeyeceğinden, bu kişiye ait kusurdan da sorumlu tutulmamalıdır.

Mahkemece yapılacak iş; 21/son düzenlemesi gereği, rücu edilemeyecek kısımdan diğer davalı da faydalanacağından, hükme esas alınan kusur raporu doğrultusunda davalı işveren kusuruna tekabül eden kusur karşılığı ilk peşin sermaye değerinin davalıdan tahsiline karar

vermekten ibarettir."(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 18.09.2018 t., 2018/1374 E., 2018/6728 K.) yaklaşımının sergilendiği gözlenmektedir.

İş kazası sonucu ölüm veya sürekli iş göremezlik halinin ortaya çıkması durumuna bağlı olarak gerçekleşen Kurum zararı, sigortalının sürekli iş göremezlik oranı, sigortalının prime esas kazancı, bakıma muhtaç olup olmadığı, bakiye ömrü gibi unsurlar veya geride kalan hak sahiplerinin sayısı, sigortalının prime esas kazancı ve bakiye ömürlerine göre ortaya çıkmakta olup; sürekli iş göremezlik durumuna düşen sigortalı nedeniyle oluşan Kurum zararının, iş kazası sonucu ölene oranla çok daha yüksek tutarla ortaya çıkması mümkün bulunmakta iken, yasal düzenleme salt ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanan gelirler yönünden rücu muafiyeti getirirken, sürekli iş göremezlik durumuna giren sigortalıya bağlanan gelir yönünden bu olanağı tanımayarak; aynı iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahipleri arasında gereksiz bir ayırım yapmış bulunmaktadır.

Yasal düzenlemenin amacı, iş kazası sonucu desteklerinin ölümü nedeniyle acı ve yoksunluk yaşayan kişilerin, aynı kaza nedeniyle bir de tazmin sorumluluğu tehlikesi yaşamasının önüne geçmek iken; kaza sonucu desteklerini yitiren aynı konumdaki kişiler yönünden, iş kazası geçiren sigortalının ölümü veya sağ kalması durumuna bağlı olarak farklı yaklaşım göstermek suretiyle, eşitliğe aykırı bir düzenleme öngörülmüştür. Tazmin sorumluları, aynı kazada murislerini kaybetmek yönünden eşit durumda bulunmaktayken; kaza geçiren sigortalının ölmediği durumlarda, ağır tazmin yükümlülüğü altına sokulmaktadır. Bu yaklaşım, yasal düzenlemenin yöneldiği, aynı iş kazasında ölen sigortalının hak sahiplerini koruma sosyal amacıyla çelişen bir durum ortaya çıkarmakta olup; hiçbir somut ölçüte dayanmayan bu ayırımın, anayasal eşitlik ilkesi ışığında kabulüne olanak bulunmamaktadır.

YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı:

31.05.2006 tarih, 5510 sayılı Yasanın "İş Kazası ve Meslek Hastalığı ile Hastalık Bakımından İşverenin ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu" başlıklı 21. maddesi; "İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kasti veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.

İş kazasının, 13. maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sürede işveren tarafından Kuruma bildirilmemesi halinde, bildirim tarihine kadar geçen süre için sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği, Kurumca işverenden tahsil edilir.

Çalışma mevzuatında sağlık raporu alınması gerektiği belirtilen işlerde, böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girmeden önce var olduğu tespit edilen veya bünyeye elverişli olmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı nedeniyle, Kurumca sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik ödeneği işverene ödettirilir.

İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık, üçüncü bir kişinin kusuru nedeniyle meydana gelmişse, sigortalıya ve hak sahiplerine yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile

bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, zarara sebep olan üçüncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara rüçü edilir.

İş kazası, meslek hastalığı ve hastalık; kamu görevlileri, er ve erbaşlar ile kamu idareleri tarafından görevlendirilen diğer kişilerin vazifelerinin gereği olarak yaptıkları fiiller sonucu meydana gelmiş ise, bu fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı bulunanlar hariç olmak üzere, sigortalı veya hak sahiplerine yapılan ödemeler veya bağlanan gelirler için kurumuna veya ilgililere rüçü edilmez. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine bağlanacak gelir ve verilecek ödenekler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kusuru bulunan hak sahiplerine veya iş kazası sonucu ölen kusurlu sigortalının hak sahiplerine, Kurumca rüçü edilmez."

B- Dayanılan Anayasa Kuralı:

Madde 10 - "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir."

TALEP:

5510 sayılı Yasanın 21/son. maddesindeki “ ölümlerde, bu Kanun uyarınca hak sahiplerine” ibaresinin, Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı gerekçesiyle 6216 sayılı Yasanın 40. maddesi uyarınca itiraz yolu ile iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiştir..”